

Maria Ścibior, Józef Ścibior

Sandomierz, woj. tarnobrzesckie. Stanowisko Szpital Rejonowy

Informator Archeologiczny : badania 18, 34-35

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Założono 5 wykopów: wykop VIII w południowej części stanowiska, wykopy IX i X w części północnej oraz północno-wschodniej. Łączna powierzchnia wykopów wyniosła 145 m². Ustalono w przybliżeniu, że obszar zajmowany przez osadę wynosił około 1,2 - 1,3 ha. Kształt jej był wydłużony po osi W-E.

Materiał archeologiczny pozyskany w tym roku nawiązywał pod względem morfologii, technologii i zdobnictwa ceramiki do materiału odkrytego w poprzednich latach badań na omawianym stanowisku.

Mając pod uwagę ilość materiału odkrytego w ciągu trzech lat określono chronologię osady na schyłek fazy wióreckiej kultury pucharów lejkowatych i zaliczono ją do grupy wschodniej ww. kultury.

Zbiory znajdują się w MA w Gdańsku.

Badania zakończono.

Stanowisko 3

Stanowisko jest oddalone ok. 500 m na północny zachód od stan. nr 1. Usytuowane jest 150 m na zachód od krawędzi doliny Wierzyca na łagodnym stoku niewielkiego wzniesienia pokrytego obecnie młodym lasem. Utwory powierzchniowe występujące w jego obrębie są reprezentowane przez piaski i twardy wodnolodowcowe.

Celem badań było zweryfikowanie stanowiska pod względem przestrzennym i chronologicznym. Założono 9 wykopów o łącznej powierzchni 150 m².

Analogicznie, jak na stan. nr 1, natrafiono jedynie na niewielkie i słabo zachowane obiekty nieruchome - 3 jamy oraz zniszczony obiekt złożony z konstrukcji kamiennych o niejasnej funkcji. Wydzielono trzy warstwy: I-warstwę leśną /grubość 20 cm/, II-warstwę żółtego piasku z obecnością artefaktów /grubość ok. 30 cm/, III-warstwę określaną jako całek.

Pozyskano 150 fr. ceramiki pochodzącej z takich naczyń, jak: puchary, amfory, misy i flaszki z kryzą. W zdobnictwie dominowała ornamentyka stempelkowa w formie słupków i zygzaków. Wśród zabytków krzemiennych na szczególną uwagę zasługuje zespół 5 dużych wiórów /długość 16 cm/ wykonanych z krzemienia wołyńskiego. Należy podkreślić, iż jest to pierwsze tego typu znalezisko z terenu Pomorza Wschodniego. Potwierdza ono kierunek kontaktów kultury pucharów lejkowatych na Pomorzu Wschodnim z ziemiami położonymi na południu Polski.

Analiza odkryć pozwala określić chronologię na fazę wiórecką wschodniej grupy kultury pucharów lejkowatych.

Materiały znajdują się w MA w Gdańsku.

RZUCEWO, gm. Puck
woj. gdańskie
Stanowisko 1

Muzeum Archeologiczne
w Gdańsku

Badania prowadziła mgr Danuta Król. Konsultacja paleogeograficzna - dr hab. Roman Gołębiewski. Konsultant badań - prof. dr hab. Tadeusz Wiślański. Finansował WKZ w Gdańsku - Muzeum Archeologiczne w Gdańsku. Kontynuacja badań z lat 1927-29, 1983. Osada neolityczna.

Stanowisko położone jest nad kłfowym brzegiem Zatoki Puckiej, na czterech wyróżniających się terasach. Założono 5 wykopów, usytuowanych w centralnej części osady, na drugiej i trzeciej wyróżnionej terasie.

Warstwa kulturowa zalegała na głębokości 20-25 cm od pow. ziemi. Młodość warstwy kulturowej wynosiła od 40 do 50 cm. Z obiektów nieruchomych na uwagę zasługują trzy częściowo wyeksplorowane obiekty mieszkalne oraz dwa paleniska.

Uzyskano dużą ilość ceramiki: 2 amfory czteronożne, fr. dużych naczyń z karbowaną listwą plastyczną, fr. mis i pucharów. Wyroby krzemienne wykonywano przede wszystkim z krzemienia tzw. jaskółczego chlebka. Przeważają odłupki, drapacze boczne i łuszczenie. Wyroby krzemienne reprezentowane są przez dwie siekiery. Uzyskano także materiał kostry: zoologiczny i ichtiologiczny.

Materiały przechowywane są w MA w Gdańsku.

Badania będą kontynuowane.

RYBINY, gm. Topolka
woj. wrocławskie
Stanowisko 14

patrz
epoka brązu

SANDOMIERZ
woj. tarnobrzeskie
Stanowisko Szpital Rejonowy

Muzeum Okręgowe
w Sandomierzu

Badania prowadzili mgr Maria i Józef Schlorowic. Finansował WKZ w Tarnobrzegu. Pierwszy sezon badań. Osada i cmentarzysko kultury amfor kulistych, cmentarzysko kultury żłockiej, groby kultury ceramiki sznurowej i kultury trzcinieckiej.

Stanowisko położone jest na terenie budowy osiedla mieszkaniowego przy nowym szpitalu; rozciąga się prawdopodobnie na obszarze 2-4 ha. Badania podjęto po otrzymaniu informacji o odkryciu pierwszych obiektów przez pracowników Przedsiębiorstwa Robót Inżynierskich Budownictwa Przemysłowego w Kielcach. Przebadano 17 obiektów - 10 grobów i 7 jam.

Najliczniejszą grupę stanowiły obiekty kultury amfor kulistych, reprezentujące późną i schyłkową fazę tej kultury. Z przebadanych 7 jam dwie /nr 2 i 3/ pełniły prawdopodobnie funkcję obiektów mieszkalnych; we wnętrzu jednej z nich odkryto jamę, zapewne zasobową. Jama nr 4, poważnie uszkodzona przez koparkę w trakcie prac ziemnych, wypełniona była niemal całkowicie lessem wypalonym na kolor pomarańczowy. W większości obiektów, także w jamach mieszkalnych, znaleziono znaczną ilość fragmentów płyt szlifierskich i gładzików kamiennych.

Spśród sześciu grobów kultury amfor kulistych dwa były bogato wyposażone w ceramikę, narzędzie krzemienne oraz ozdoby, m.in. tarczka bursztynowa. W dwóch kolejnych grobach - w tym w jednym zwierzęcym wyposażenie było znikomą; dwa ostatnie, zwierzęce, pozbawione były wyposażenia.

Odkryto również 2 groby kultury złockiej - grób dziecka w wieku 5-7 lat oraz pochówek, zapewne wtórny, zawierający zdekompletowane szkielety kilku dorosłych osobników. Grób kultury ceramiki sznurkowej był w znacznym stopniu uszkodzony, zachowała się część jamy grobowej z kośćmi kończyn dolnych zmarłego i niszka, zawierająca dwa całe naczyńka. Grób kultury trzcinieckiej, także częściowo zniszczony przez koparkę, zawierał uszkodzone szkielety dwóch osobników i 2 naczyńka.

Podczas badań poczynione zostały interesujące obserwacje układów stratygraficznych, gdyż 11 spośród odkrytych obiektów zgrupowane było na powierzchni ok. 1 ara. Podczas powierzchniowej prospekcji obszaru stanowiska ujawniono ponadto ślady osadnictwa grupy małej kultury nadciańskiej, kultury pucharów lekkołatych, grupy tarnobrzezkiej kultury łuzycyckiej oraz ślady osadnictwa wczesno-średniowiecznego.

Badania stanowiska będą kontynuowane.

SANDOMIERZ
woj. tarnobrzezkie
Stanowisko Wzgórze Zawichojskie

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
w Warszawie
Konserwator Zabytków Archeologicznych
w Tarnobrzegu

Badania prowadziła mgr Hanna Kowalewska-Marszałek przy współudziale Doroty Cyngot. Finansował WKZ w Tarnobrzegu, Czwarty sezon badań. Osada neolityczna cyklu lendzielsko-polgarskiego.

Wykop pokrywał się częściowo z wykopem I/83, częściowo zaś z nim sąsiadował, stanowiąc jego uzupełnienie i rozszerzenie na północ i wschód. Usytuowany był na stoku, pośrodku zachowanej części wzgórza. Obejmował on działki: XVIII, XIX, XXVIII, XXIX i część XXXVIII; ogółem 115 m² powierzchni. Głębokość wykopów dochodziła do 2,5 m.

Kontynuowano eksplorację obiektów 10 i 11, badając pozostawiony w ub. roku świadek; odsłonięto też i przebadano trzy dalsze odcinki rowu /ob. 11/, a także fragmenty dwóch kolejnych rowów /ob. 12 i 14/ oraz jamę /ob. 13/.

Obiekt 11 - rozpoznany dotychczas na przestrzeni ok. 10 m - wykazuje duże zróżnicowanie wewnętrzne co do głębokości, kształtu przekroju poprzecznego, charakteru wypełnienia oraz ilości materiału archeologicznego. W jego obrębie natrafiono - jak się wydaje - na ślady ułożonych poziomo belek drewnianych. Obserwacja przekrojów poprzecznych ob. 11 pozwala na wyodrębnienie kilku faz jego wykorzystywania. Niejasna natomiast pozostaje w dalszym ciągu relacja stratygraficzna ob. 8 i 11.

Rowy 12 i 14 różnią się między sobą. Obiekt 12 jest niewielki /szerokość 30 cm, zbliżona głębokość/, o przekroju U-kształtnym. Rów nr 14 ma przekrój V-kształtny i podobny do obiektu 4, kopanego poprzednio.

Różnorodność obiektów odpowiada zapewne ich zróżnicowaniu funkcjonalnemu. Natomiast obecność pozostałości aż czterech rowów na stosunkowo niewielkim obszarze 1,5 ara i w niewielkiej odległości nasuwa przypuszczenie, że nie były one użytkowane równocześnie.

Wśród materiałów dominuje ceramika; liczne są też szczątki kostne - głównie kości dużych zwierząt. Wiele kości nosi ślady nacięć, odpalowywania itp. zabiegów. W materiale krzemionki przeważa surowiec czekoladowy. Do najciekawszych znalezisk należą: kościana zawieszka z ornamentem dółkowym, topór rogowy i gładzona siekierka kamienna. Całość materiału należy wiązać - podobnie jak poprzednio - z późną fazą cyklu lendzielsko-polgarskiego.

Materiały przechowywane są w IHKM PAN w Warszawie.